

Enige wenken bij de praeparatie voor jacketkronen

door K. H. A. Linskens

Sedert een 25-tal jaren heb ik met vele andere collega's de jacket-kroon van porcelein toegepast. In het begin zelfs van gietporcelein [E l d e n t a g e n N e o E l d e n t a g], wat geen ideale oplossing was — vooral wat kleurschakering en randscherpte betreft. Door de verbeterde baktechniek en de juiste praeparatie is de jacket langzamerhand een groot succes geworden. Boven een goed gemaakte jacket gaat — aesthetisch bezien — niets. Zelfs geen Bierman-kroon, waarvan de praeparatie veel eenvoudiger is. Ook de sporadisch voorkomende breuk van *goede* jacket-kronen spreekt nog in haar voordeel, daar dit vaak een aanwijzing is van ongunstige beetverandering en overbelasting [E. J. v. d. B e r g]. Een kroon met metalen rug wordt in zo'n geval losgelaten of naar buiten gedrukt. Hiermede wil ik niet zeggen dat de Bierman-kroon geen goede oplossing is, bij diepe beet, elementen waarvan te veel weefsel is verloren gegaan, als bruganker en bij moeilijk te behandelen patiënten.

De jacket vereist echter een tot het einde goed doorgevoerde praeparatie *met* schouder, zelfs indien mogelijk bij onderfronttanden. In dit laatste geval niet zozeer om de steun maar om een duidelijke afscheiding te hebben — en niet een dunne vlijmscherpe porceleinrand, welke in de gingiva snijdt — of bij het plaatsen afbreekt.

Tot voor een jaar of 15 werd de praeparatie voornamelijk uitgevoerd met carborundum stenen, schijven en boren, hetgeen voor patiënt, tandarts en gingiva maar een betrekkelijk genoegen was. Dat is het nu nog niet altijd.

Door de diamantstenen is hierin echter een grote verbetering gebracht. De aluminium-oxjde straal zullen wij nog maar buiten beschouwing laten! De diamantsteentjes zijn verkrijgbaar in alle mogelijke maten en verscheidenheid van vorm — de laatste tijd nog verrijkt met de Zweedse tandvlesbeschermende steentjes.

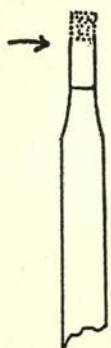
Wat mijns inziens echter ontbrak waren steentjes fijn genoeg voor het approximaal prepareren van kleine laterale snijtanden zonder de naburen te beschadigen en modellen steentjes geschikt om feilloze schouders te slijpen, die op de juiste wijze het verloop van de gingivale rand volgen.

Door de Verenigde Draadfabrieken, hier in Nijmegen, welke reeds enige tijd zeer goede diamantsteentjes [R o d i a] vervaardigt — heb ik een set verbeterde en nieuwe modelletjes laten maken [Plaat I].

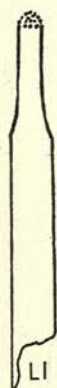
De doorsneden en dikten variëren van 1 mm tot 6 mm.

Ter verduidelijking laat ik hier een soort standaardpraeparatie volgen, zoals ik me die aangewend heb. Vooropgesteld wordt natuurlijk, dat men slijpt onder lauw water-koeling en dat men met deze

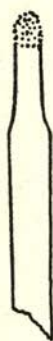
DIAMETER
1.4 + 1.6

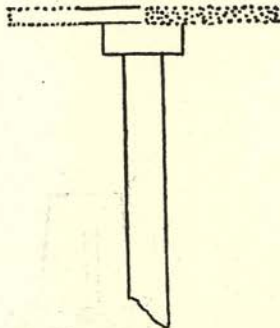
1.4

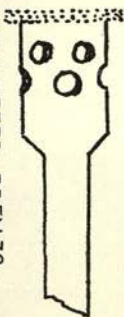
1.4 + 1.0

DIKTE 1m M.

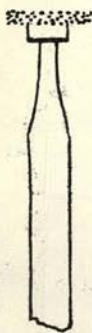
DIAMETER
75 EN 70

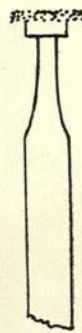
DIAM. PUNT
1m M.

45

35

Plaat 1

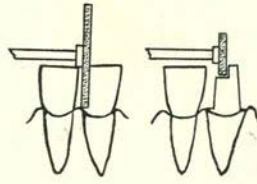

fig. 1

fig. 2

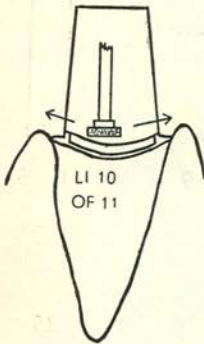

fig. 3

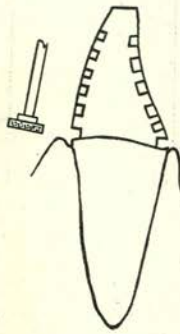

fig. 4

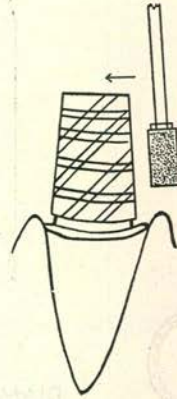

fig. 5

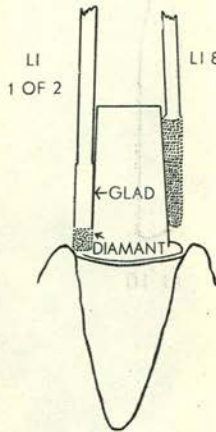

fig. 6

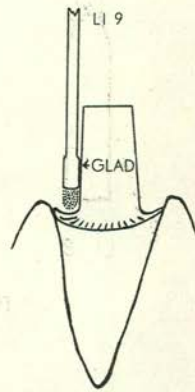

fig. 7

kleine steentjes op een hoog toerental slijpt [6000—8000] — te bereiken door versnellingsstuk tussen handstuk en Doriot-twist, door een klein radertje achter op de Doriot-twist aan te brengen of met een speciale boormachine met hoog toerental.

Fig. 1. Approximale vlakken worden weggeslepen met Li 5 [1 mm dik] waardoor men tevens het begin van de schouder krijgt.

Fig. 2. Inkorten van de helft van de incisale rand — niet ineens de hele snijkant — dan kan men beter beoordelen of niet te kort geslepen wordt. Korte elementen tot op $\frac{1}{3}$ van zichtbare kroon. Langere tot $\frac{1}{4}$ afhankelijk van de overbeet. Daarna de gehele snijkant.

Fig. 3. Met steentje Li 10 voor grotere elementen, Li 11 voor I_2 , slijpt men buccaal en linguaal de schouder. Deze kan niet dieper worden dan de verdikte schacht van het steentje toelaat; met deze steentjes kan men prachtig het verloop van de gingiva volgen.

Vele collega's zullen in het bezit zijn van stenen als model Li 6 en 7, door vertegenwoordigers aangeraden om over de tand heen te zetten, wat m.i. onjuist is, men krijgt ongewenste groeven, heeft geen overzicht en beschadigt de buurtanden. Dit model is wel te gebruiken voor de buccale en linguale schouder.

Fig. 4. Met in Fig. 3 aangegeven modellen [eventueel ook met Li 6 en Li 7] slijpt men verder een netwerk, hetwelk men daarna met een cilindervormige steen *vlak* slijpt [buccaal]. Dit gaat veel sneller dan bij een glad oppervlak. Men heeft dan al ongeveer de gewenste dikte voor porcelein; te diep kan men niet gaan door de verdikte schacht. Het buccale vlak mag niet convex zijn. Linguaal slijpt men bij met klein molensteentje en cilindervormig steentje volgens vorm van tandoppervlak.

Hierna rondt men met een smal cilindervormig steentje [in geval van weinig ruimte vooral bij I_2 is steentje Li 8 Fig. 6 ontworpen met kopdiameter 1 mm] de scherpe hoeken tussen buccale c.q. linguale en proximale vlakken af.

Fig. 6. Nu komt het voornaamste: n.l. het aanbrengen van de schouder onder de gingiva. Hiervoor gebruikt men steentje Li 1, 1,4 mm of Li 2 — 1,6 mm. Deze steentjes hebben op het kapje en $\frac{1}{3}$ deel van de zijkant diamant, zodat men alleen schouder en onderste deel van de stomp slijpt en verder de stomp intact laat. Het diamant loopt onmerkbaar in het gladde gedeelte over, om te voorkomen dat men ondersnijdingen maakt. Als men dit steentje spelenderwijze om de tand laat lopen, vormt men een mooi glad schoudertje. Bij „endcut”-steentjes ziet men nog al eens trappes ontstaan.

Fig. 7. Voor de geroutineerde werkers kan steentje Li 3, 4 of 9 aanbevolen worden, indien men een schouder van minstens 1,5 mm nodig heeft, anders heeft het geen nut. Daardoor krijgt men een „versenkte” schouder. Dit in plaats van het bekende bijgeslepen ronde boortje.

Iedere collega heeft zo zijn eigen wijze van werken. Misschien dat deze regelen er toe leiden, dat men zich met nog meer enthousiasme op de toepassing van de jacketkroon zal werpen.

Nijmegen, 23 Maart 1952